Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 21ης Μαρτίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Περιβάλλον – Πολιτική της Ένωσης στον τομέα των υδάτων – Οδηγία 2000/60/ΕΚ – Περιβαλλοντικοί στόχοι για τα επιφανειακά ύδατα – Πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασης όλων των συστημάτων επιφανειακών υδάτων – Παράρτημα V, σημείο 1.2.2 – Ορισμοί της "υψηλής", της "καλής" και της "μέτριας" οικολογικής κατάστασης των λιμνών – Κριτήρια αξιολόγησης του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου "ιχθυοπανίδα"»

Στην υπόθεση C-671/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Οκτωβρίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

T GmbH

κατά

Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen, πρόεδρο τμήματος, J. Passer (εισηγητή) και M. L. Arastey Sahún, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η T GmbH, εκπροσωπούμενη από την V. Rastner, Rechtsanwältin,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch, την J. Schmoll και τον M. Kopetzki,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από την M. Browne, Chief State Solicitor, και τους A. Joyce, D. O'Reilly και M. Tierney, επικουρούμενους από τον J. Doherty, SC, και την E. McGrath, SC,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον C. Hermes και την E. Sanfrutos Cano,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του σημείου 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ 2000, L 327, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της T GmbH και της Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau (διοικητικής αρχής της περιφέρειας Spittal an der Drau, Αυστρία) (στο εξής: διοικητική αρχή) με αντικείμενο την άρνηση της διοικητικής αρχής να χορηγήσει στην αναιρεσείουσα της κύριας δίκης άδεια ανέγερσης λεμβοστασίου σε λίμνη.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 2000/60 έχει ως εξής:

«Θα πρέπει να καθιερωθούν κοινοί ορισμοί για την κατάσταση των υδάτων από άποψη ποιότητας και, όπου εξυπηρετεί το στόχο της προστασίας του περιβάλλοντος, από άποψη ποσότητας. Θα πρέπει να ορισθούν περιβαλλοντικοί στόχοι για να εξασφαλίσουν ότι επιτυγχάνεται η καλή ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων σε όλη την Κοινότητα και ότι αποφεύγεται η επιδείνωση της κατάστασης των υδάτων σε κοινοτικό επίπεδο.»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Σκοπός», ορίζει τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων, το οποίο:

α) να αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων, καθώς και των αμέσως εξαρτώμενων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υγροτόπων σε ό,τι αφορά τις ανάγκες τους σε νερό·

[…]».

5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

17. "Κατάσταση επιφανειακών υδάτων": η συνολική έκφραση της κατάστασης ενός επιφανειακού υδατικού συστήματος, που καθορίζεται από τις χαμηλότερες τιμές της οικολογικής και της χημικής του κατάστασης.

18. "Καλή κατάσταση επιφανειακών υδάτων": η κατάσταση επιφανειακού υδατικού συστήματος που χαρακτηρίζεται τουλάχιστον "καλή", τόσο από οικολογική όσο και από χημική άποψη.

[…]

21. "Οικολογική κατάσταση": η ποιοτική έκφραση της διάρθρωσης και της λειτουργίας υδάτινων οικοσυστημάτων που συνδέονται με επιφανειακά ύδατα, η οποία ταξινομείται σύμφωνα με το παράρτημα V.

22. "Καλή οικολογική κατάσταση": η κατάσταση ενός συστήματος επιφανειακών υδάτων το οποίο ταξινομείται κατ' αυτόν τον τρόπο σύμφωνα με το παράρτημα V.

[…]»

6 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2000/60, το οποίο φέρει τον τίτλο «Περιβαλλοντικοί στόχοι», προβλέπει τα εξής:

«1. Προκειμένου να καταστούν λειτουργικά τα προγράμματα για τη λήψη μέτρων που καθορίζονται στα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού:

α) για τα επιφανειακά ύδατα
   i) τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασης όλων των συστημάτων επιφανειακών υδάτων, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των παραγράφων 6 και 7 και με την επιφύλαξη της παραγράφου 8·
   ii) τα κράτη μέλη προστατεύουν, αναβαθμίζουν και αποκαθιστούν όλα τα συστήματα των επιφανειακών υδάτων, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του σημείου iii) για τα τεχνητά, και ιδιαιτέρως τροποποιημένα υδατικά συστήματα, με σκοπό την επίτευξη μιας καλής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων το αργότερο δεκαπέντε έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος V, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των παρατάσεων που καθορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 4 και της εφαρμογής των παραγράφων 5, 6 και 7 και με την επιφύλαξη της παραγράφου 8·

[…]».

7 Το σημείο 1.2 του παραρτήματος V της ως άνω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κανονιστικοί ορισμοί για την ταξινόμηση της οικολογικής κατάστασης», ορίζει τα εξής:

«Πίνακας 1.2. Γενικοί ορισμοί για τους ποταμούς, τις λίμνες, τα μεταβατικά ύδατα και τα παράκτια ύδατα

Στο κείμενο που ακολουθεί, δίδεται γενικός ορισμός της οικολογικής ποιότητας. Για τους σκοπούς της ταξινόμησης, οι τιμές των ποιοτικών στοιχείων της οικολογικής κατάστασης κάθε κατηγορίας επιφανειακών υδάτων είναι οι τιμές των κατωτέρω πινάκων 1.2.1.-1.2.4.

Στοιχείο	Υψηλή κατάσταση	Καλή κατάσταση	Μέτρια κατάσταση
Γενικά	Έλλειψη, ή ήσσονος μόνον σημασίας ανθρωπογενείς μεταβολές των τιμών των φυσικοχημικών και των υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων του τυπικού συστήματος επιφανειακών υδάτων σε σχέση με εκείνα που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά τον τύπο αυτόν υπό μη διαταραγμένες συνθήκες. Οι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων αντικατοπτρίζουν εκείνες που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά τον τύπο αυτόν υπό μη διαταραγμένες συνθήκες. Υπάρχουν τυποχαρακτηριστικές συνθήκες και κοινότητες.	Οι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων εμφανίζουν χαμηλού επιπέδου αλλοιώσεις λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων αλλά παραλλάσσουν μόνον ελαφρώς από τις τιμές που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες.	Οι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων παραλλάσσουν μετρίως από τις τιμές που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες. Οι τιμές εμφανίζουν μέτριες αλλοιώσεις λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων και είναι σημαντικά πιο διαταραγμένες από ό,τι υπό τις συνθήκες καλής κατάστασης.

Τα ύδατα κατάστασης κάτω της μέτριας ταξινομούνται ως ελλιπούς ή κακής κατάστασης:

Τα ύδατα τα οποία εμφανίζουν ενδείξεις σημαντικών αλλοιώσεων των τιμών των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του τυπικού συστήματος επιφανειακών υδάτων και στα οποία οι σχετικές βιολογικές κοινότητες διαφέρουν ουσιαστικά από εκείνες που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες, ταξινομούνται ως ελλιπούς κατάστασης.

Τα ύδατα τα οποία εμφανίζουν ενδείξεις σοβαρών αλλοιώσεων των τιμών των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του τυπικού συστήματος επιφανειακών υδάτων και από τα οποία απουσιάζει μεγάλο μέρος των σχετικών βιολογικών κοινοτήτων που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες, ταξινομούνται ως κακής κατάστασης.

[…]

1.2.2. Ορισμοί της υψηλής, της καλής και της μέτριας οικολογικής κατάστασης λιμνών

Βιολογικά ποιοτικά στοιχεία

Στοιχείο	Υψηλή κατάσταση	Καλή κατάσταση	Μέτρια κατάσταση
[…]	[…]	[…]	[…]
Ιχθυοπανίδα	Η σύνθεση και η αφθονία των ειδών αντιστοιχούν πλήρως ή σχεδόν πλήρως προς τις μη διαταραγμένες συνθήκες. Παρουσία όλων των τυποχαρακτηριστικών ειδών που είναι ευαίσθητα στη διατάραξη. Η κατανομή κατά ηλικίες των ιχθυοκοινοτήτων δεν παρουσιάζει ενδείξεις ανθρωπογενούς διατάραξης, ούτε ενδείξεις για αδυναμία αναπαραγωγής ή ανάπτυξης ενός συγκεκριμένου είδους.	Ελαφρές αλλαγές της σύνθεσης και της αφθονίας των ειδών σε σχέση με τις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες, λόγω ανθρωπογενών επιπτώσεων στα φυσικοχημικά ή τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία. Η κατανομή κατά ηλικίες των ιχθυοκοινοτήτων παρουσιάζει ενδείξεις διατάραξης λόγω ανθρωπογενών επιπτώσεων στα φυσικοχημικά ή τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία, και, σε μερικές περιπτώσεις, ενδείξεις για αδυναμία αναπαραγωγής ή ανάπτυξης ορισμένων ειδών, στο μέτρο που ενδέχεται να απουσιάζουν ορισμένες κατηγορίες ηλικίας.	Η σύνθεση και η αφθονία των ειδών ιχθύων διαφέρουν μετρίως από τις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες λόγω ανθρωπογενών επιπτώσεων στα φυσικοχημικά ή τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία. Η κατανομή κατά ηλικίες των ιχθυοκοινοτήτων παρουσιάζει σημαντικές ενδείξεις διατάραξης λόγω ανθρωπογενών επιπτώσεων στα φυσικοχημικά ή τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία, στο μέτρο που ένα μέτριο ποσοστό τυποχαρακτηριστικών ειδών απουσιάζει ή απαντά με πολύ χαμηλή αφθονία.

[…]»

Το αυστριακό δίκαιο

8 Το άρθρο 30a, παράγραφος 1, του Wasserrechtsgesetz 1959 (νόμου περί υδάτων του 1959), της 16ης Οκτωβρίου 1959 (BGBl., 215/1959), όπως ίσχυε στις 22 Νοεμβρίου 2018 (BGBl. I, 73/2018) (στο εξής: WRG), προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι τα επιφανειακά ύδατα προστατεύονται, βελτιώνονται και αποκαθίστανται για την πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασής τους και ότι η κατάσταση-στόχος στα επιφανειακά ύδατα επιτυγχάνεται όταν το σύστημα επιφανειακών υδάτων βρίσκεται τουλάχιστον σε καλή οικολογική κατάσταση και καλή χημική κατάσταση.

9 Κατά το άρθρο 104a, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο b, του WRG, τα έργα ως προς τα οποία, λόγω αλλαγών στα υδρομορφολογικά χαρακτηριστικά ενός συστήματος επιφανειακών υδάτων ή λόγω μεταβολών της στάθμης ενός συστήματος υπόγειων υδάτων, πιθανολογείται η επιδείνωση της κατάστασης ενός συστήματος επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων είναι σε κάθε περίπτωση έργα που αναμένεται να έχουν επιπτώσεις σε συμφέροντα δημόσιας τάξης.

10 Βάσει του άρθρου 105, παράγραφος 1, του WRG, αίτηση για την αδειοδότηση έργου μπορεί να απορριφθεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος σημαντικής υποβάθμισης της οικολογικής κατάστασης των υδάτων ή εάν επηρεάζονται ουσιωδώς οι στόχοι που θέτουν άλλες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Στις 7 Νοεμβρίου 2013 η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης υπέβαλε στη διοικητική αρχή αίτηση χορηγήσεως άδειας για την ανέγερση λεμβοστασίου διαστάσεων 7 μέτρων x 8,5 μέτρων στη λίμνη Weißensee (Αυστρία). Η εν λόγω φυσική λίμνη, ευρισκόμενη εντός του ομόσπονδου κράτους της Καρινθίας, έχει έκταση 6,53 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

12 Κατόπιν της απορρίψεως της ως άνω αιτήσεως με απόφαση της 25ης Μαΐου 2016, η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης άσκησε προσφυγή ενώπιον του Landesverwaltungsgericht Kärnten (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου Καρινθίας, Αυστρία), το οποίο, με απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2020, επικύρωσε την απορριπτική απόφαση. Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι η γενική κατάσταση των επιφανειακών υδάτων της λίμνης είναι «ελλιπής» λόγω της ποιότητας της ιχθυοπανίδας. Εκτίμησε ότι, μολονότι όλα τα υδρομορφολογικά και φυσικοχημικά ποιοτικά στοιχεία, καθώς και τα βιολογικά ποιοτικά στοιχεία «φυτοπλαγκτόν» και «μακρόφυτα» είναι σε υψηλή κατάσταση, όφειλε να προβεί σε συνολική εκτίμηση των ποιοτικών στοιχείων και να λάβει υπόψη, ως κρίσιμο για την ταξινόμηση κριτήριο, το στοιχείο με τη χαμηλότερη τιμή. Η ελλιπής κατάσταση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα» προκύπτει από την κακή διαχείριση των αλιευτικών πόρων, δεδομένου ότι, βάσει της τρέχουσας καταγραφής του πληθυσμού των ιχθύων, διαπιστώθηκε ότι, από τα οκτώ αρχικά είδη ιχθύων, εξακολουθούσαν να υπάρχουν μόνον έξι στα οποία ήρθαν να προστεθούν εννέα μη αυτόχθονα είδη ιχθύων.

13 Κατά το Landesverwaltungsgericht Kärnten (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Καρινθίας), η υποχρέωση βελτίωσης της κατάστασης των επιφανειακών υδάτων και η υποχρέωση επίτευξης καλής κατάστασης των εν λόγω υδάτων, τις οποίες υπέχουν τα κράτη μέλη δυνάμει της οδηγίας 2000/60, τους απαγορεύουν τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να παρεμποδίσει τη βελτίωση ή το οποίο δεν έχει ως σκοπό να συμβάλει στη βελτίωση. Το δικαστήριο αυτό διευκρινίζει ότι, καίτοι η ανέγερση του λεμβοστασίου πλησίον της όχθης της λίμνης δεν θα επιφέρει μεταβολή της γενικής κατάστασης των υδάτων της λίμνης, δεν θα συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης των επιφανειακών υδάτων, διότι θα βλάψει τους υφιστάμενους φυσικούς τόπους αναπαραγωγής.

14 Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης κατά της αποφάσεως της 21ης Φεβρουαρίου 2020, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία), ήτοι το αιτούν δικαστήριο, εκτιμά ότι η οδηγία 2000/60 δεν επιβάλλει την απόρριψη της αίτησης χορηγήσεως άδειας για έργα τα οποία, καίτοι δεν προκαλούν υποβάθμιση της κατάστασης των υδατικών συστημάτων, δεν συμβάλλουν στην καλή κατάσταση των επιφανειακών υδάτων, αλλά προβλέπει την απόρριψη της αίτησης χορηγήσεως άδειας μόνο για έργα με σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση των οικείων υδατικών συστημάτων.

15 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου και συγκεκριμένα κατά τη σκέψη 51 της αποφάσεως της 1ης Ιουλίου 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), τα κράτη μέλη υποχρεούνται, υπό την επιφύλαξη εφαρμογής παρεκκλίσεως, να αρνούνται την έγκριση συγκεκριμένου έργου όταν το έργο αυτό δύναται να προκαλέσει υποβάθμιση της κατάστασης συστήματος επιφανειακών υδάτων ή όταν διακυβεύει την επίτευξη καλής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων ή καλού οικολογικού

δυναμικού και καλής χημικής κατάστασης τέτοιων υδάτων. Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης τη νομολογία κατά την οποία δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη, όταν αξιολογούν τη συμβατότητα συγκεκριμένου προγράμματος ή έργου προς τον στόχο της πρόληψης της υποβάθμισης της ποιότητας των υδάτων, να μη λαμβάνουν υπόψη τις προσωρινές αρνητικές επιπτώσεις των ως άνω προγραμμάτων ή έργων στην ποιότητα των υδάτων, εκτός εάν είναι πρόδηλο ότι τέτοιες επιπτώσεις επηρεάζουν ελάχιστα την κατάσταση των οικείων υδατικών συστημάτων.

16 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, στην εκκρεμή ενώπιόν του ένδικη διαφορά, είναι αναγκαία, κατ' αρχάς, η εκτίμηση των μέτρων που προορίζονται για την επίτευξη καλής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων και, εν συνεχεία, η εκτίμηση του αν το έργο έχει μη αμελητέες επιπτώσεις στα εν λόγω μέτρα. Διευκρινίζει ότι τέτοιου είδους εκτίμηση προϋποθέτει ότι η κατάσταση των επίμαχων επιφανειακών υδάτων κατατάσσεται σε κατηγορία χαμηλότερη της «καλής κατάστασης». Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης διατάραξη της ιχθυοπανίδας, η οποία, κατ' αυτό, οφείλεται αποκλειστικώς σε μέτρα ληφθέντα από τον αλιευτικό κλάδο και όχι σε ανθρωπογενείς επιπτώσεις επί των φυσικοχημικών και υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων, συνεπάγεται την κατάταξη της κατάστασης των επιφανειακών υδάτων σε κατηγορία χαμηλότερη της «καλής κατάστασης».

17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εάν πρέπει να ληφθούν υπόψη άλλα αίτια πλην των ανθρωπογενών επιπτώσεων στα φυσικοχημικά και υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία για τον καθορισμό της οικολογικής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων, η κατάσταση των υδάτων της επίμαχης λίμνης θα πρέπει να καταταγεί στην κατηγορία «ελλιπής». Στην περίπτωση αυτή, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί ο τρόπος ταξινόμησης του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα» και η κατηγορία στην οποία μπορεί να καταταγεί το εν λόγω στοιχείο.

18 Στο πλαίσιο αυτό, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχει το σημείο 1.2.2 του παραρτήματος V (Ορισμοί της υψηλής, της καλής και της μέτριας οικολογικής κατάστασης λιμνών) της [οδηγίας 2000/60] την έννοια ότι οι "διαταραγμένες συνθήκες" που περιλαμβάνονται στον πίνακα "Βιολογικά ποιοτικά στοιχεία", στη γραμμή "ιχθυοπανίδα", στη στήλη "Υψηλή κατάσταση" αφορούν αποκλειστικά τις ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά και υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

2. Έχει η ανωτέρω διάταξη την έννοια ότι απόκλιση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου "ιχθυοπανίδα" από την υψηλή κατάσταση, λόγω διαταραγμένων συνθηκών που δεν οφείλονται σε ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά και υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία, έχει ως αποτέλεσμα το βιολογικό ποιοτικό στοιχείο "ιχθυοπανίδα" να μην μπορεί να καταταχθεί ούτε στην "καλή κατάσταση" ούτε στη "μέτρια κατάσταση";»

Επί του παραδεκτού

19 Κατ' αρχάς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει στις γραπτές παρατηρήσεις της ότι, με τα προδικαστικά ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο εκκινεί από την παραδοχή ότι τα σφάλματα κατά τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων και οι «ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά ή

τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία», κατά την έννοια του παραρτήματος V, σημείο 1.2.2, της οδηγίας 2000/60, συνιστούν δύο διακριτές ανθρωπογενείς επιπτώσεις. Υπογραμμίζει ότι τα προδικαστικά ερωτήματα θα ήταν άνευ αντικειμένου αν τα σφάλματα αυτά, τα οποία, κατά την εκτίμηση των αυστριακών δικαστηρίων, αποτελούν την αιτία για την κατάταξη των επιφανειακών υδάτων στην κατηγορία της «μέτριας» κατάστασης, έπρεπε να θεωρηθούν ως «ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά ή τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία», κατά την έννοια του παραρτήματος V, σημείο 1.2.2.

20 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα τα οποία έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο εντός του πραγματικού και νομοθετικού πλαισίου το οποίο αυτό προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο τεκμαίρονται λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει αίτηση εθνικού δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που του είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα (απόφαση της 25ης Μαΐου 2023, WertInvest Hotelbetrieb, C-575/21, EU:C:2023:425, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

21 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι, επίσης κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το οποίο στηρίζεται σε σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, μόνον ο εθνικός δικαστής μπορεί να διαπιστώσει και να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και να καθορίσει το ακριβές περιεχόμενο των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας ή του κύρους διατάξεων του δικαίου της Ένωσης αποκλειστικώς και μόνον βάσει της πραγματικής και νομικής κατάστασης που εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, χωρίς να μπορεί να αμφισβητήσει ή να ελέγξει την ακρίβειά της (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2021, Real Vida Seguros, C-449/20, EU:C:2021:721, σκέψη 13 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

22 Εν προκειμένω, καίτοι δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι η αλιεία μπορεί να έχει επιπτώσεις στα φυσικοχημικά και ενδεχομένως στα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία των επιφανειακών υδάτων, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι τα μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών πόρων συνιστούν, σε κάθε περίπτωση, μέτρα τα οποία έχουν ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά και τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία των επιφανειακών υδάτων.

23 Κατά συνέπεια, τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία δεν είναι αλυσιτελή, είναι παραδεκτά.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

24 Με τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το σημείο 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60 έχει την έννοια ότι, όσον αφορά τα κριτήρια για την αξιολόγηση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα», οι «ανθρωπογενείς διαταράξεις» στη σύνθεση και την αφθονία των ειδών ιχθύων σε σχέση με τις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες, κατά την έννοια του ως άνω σημείου, μπορούν να προκύπτουν μόνον από «ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά ή τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία» των λιμνών και όχι από άλλες

ανθρωπογενείς επιπτώσεις όπως τα μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών πόρων. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, το ως άνω δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, για την ταξινόμηση της οικολογικής κατάστασης της «ιχθυοπανίδας», είναι κρίσιμα όλα τα αίτια διατάραξης.

25 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, εφόσον ήθελε θεωρηθεί ότι οι διαταράξεις αυτές οφείλονται στα μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών πόρων, η οικολογική κατάσταση της επίμαχης λίμνης θα πρέπει να καταταγεί στην κατηγορία της «ελλιπούς» κατάστασης. Αν τούτο πράγματι ισχύει, θεωρεί απαραίτητο, στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης έργου, να προσδιοριστεί αν, για την επίτευξη μιας εν γένει καλής κατάστασης των υδάτων της λίμνης, το βιολογικό ποιοτικό στοιχείο «ιχθυοπανίδα» θα πρέπει να βρίσκεται σε «καλή» ή σε «υψηλή» οικολογική κατάσταση. Το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται επίσης ως προς τις συνέπειες που έχει για την ταξινόμηση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα» η συνεκτίμηση διαταραγμένων συνθηκών μη οφειλόμενων σε ανθρωπογενείς επιπτώσεις επί των φυσικοχημικών και υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων. Διερωτάται αν το στοιχείο αυτό μπορεί επομένως, στην καλύτερη περίπτωση, να καταταγεί μόνον στην κατηγορία της «ελλιπούς» κατάστασης ή, αντιστρόφως, αν είναι δυνατό να καταταγεί σε οποιαδήποτε κατηγορία, οπότε έχουν σημασία όλα τα αίτια απόκλισης από την «υψηλή» οικολογική κατάσταση.

26 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία ορισμένης διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αυτή αποτελεί μέρος [αποφάσεις της 2ας Σεπτεμβρίου 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, σκέψη 28, και της 16ης Νοεμβρίου 2016, DHL Express (Austria), C-2/15, EU:C:2016:880, σκέψη 19].

27 Κατά πρώτον, σύμφωνα με τη διατύπωση του σημείου 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60, η ταξινόμηση της οικολογικής κατάστασης μιας λίμνης αναλόγως του «υψηλού», «καλού» ή «μέτριου» επιπέδου του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα» εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον βαθμό απόκλισης που υφίσταται μεταξύ της σύνθεσης και της αφθονίας των ειδών ιχθύων που απαντούν στη λίμνη, αφενός, και στις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες, αφετέρου. Το σημείο αυτό διευκρινίζει ότι η σύνθεση και η αφθονία των ειδών αυτών πρέπει, κατά περίπτωση, να είναι απαλλαγμένες από «ενδείξεις ανθρωπογενούς διατάραξης» ή να διαφέρουν σε σχέση με τις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες λόγω «ανθρωπογενών επιπτώσεων».

28 Επομένως, η αναφορά σε ανθρωπογενή αίτια για τη μέτρηση της απόκλισης στη σύνθεση και την αφθονία των ειδών ιχθύων σε σχέση με τις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες ισχύει για τον ορισμό όλων των οικολογικών καταστάσεων. Στην «καλή» και τη «μέτρια» οικολογική κατάσταση, όπως αυτές ορίζονται σε σχέση με το εύρος των ως άνω αποκλίσεων, καθίσταται, εντούτοις, σαφές ότι λαμβάνονται υπόψη ορισμένης φύσεως αίτια. Πράγματι, από τον ορισμό των δύο ανωτέρω οικολογικών καταστάσεων προκύπτει ότι οι ελαφρές ή μέτριες αποκλίσεις των ειδών που απαντούν σε μια λίμνη σε σχέση με τις τυποχαρακτηριστικές κοινότητες της λίμνης αυτής πρέπει να οφείλονται σε «ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα φυσικοχημικά και υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία».

29 Από τη γραμματική ερμηνεία του σημείου 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60 θα μπορούσε, επομένως, να προκύπτει ότι μόνον τέτοιου είδους επιπτώσεις είναι κρίσιμες για την ταξινόμηση στη μία ή στην άλλη από τις ως άνω καταστάσεις. Σε μια τέτοια περίπτωση, αλλαγές στη σύνθεση και την αφθονία των ειδών, οι οποίες προκαλούνται από μέτρα διαχείρισης αλιευτικών πόρων ή από οποιοδήποτε μέτρο μη οφειλόμενο σε ανθρωπογενείς επιπτώσεις επί

των φυσικοχημικών και υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων, δεν θα ασκούσαν επιρροή προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον ένα σύστημα επιφανειακών υδάτων πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι σε «καλή» ή «μέτρια» οικολογική κατάσταση.

30 Ασφαλώς, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης υπό το πρίσμα του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και του σκοπού της δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το σαφές και ακριβές γράμμα της διάταξης αυτής. Επομένως, εφόσον η έννοια διατάξεως του δικαίου της Ένωσης προκύπτει χωρίς αμφισημία από το ίδιο το γράμμα της, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποκλίνει από την ερμηνεία αυτή (απόφαση της 13ης Ιουλίου 2023, Mensing, C-180/22, EU:C:2023:565, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 27 έως 31 των προτάσεών του, ότι το σημείο 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60 δεν είναι απολύτως σαφές.

32 Κατά συνέπεια, η ερμηνεία του σημείου 1.2.2. του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60 δεν μπορεί να στηριχθεί αποκλειστικώς στο γράμμα του, αλλά πρέπει να λάβει υπόψη, σύμφωνα με την υπομνησθείσα στη σκέψη 26 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η οδηγία και τους σκοπούς που αυτή επιδιώκει.

33 Πρέπει, επομένως, κατά δεύτερον, να εξετασθούν το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το ως άνω σημείο 1.2.2 και, ειδικότερα, οι διάφοροι πίνακες που περιλαμβάνονται στο σημείο 1.2 και στα επόμενα υποσημεία του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60. Το παρατιθέμενο στη σκέψη 7 της παρούσας αποφάσεως σημείο 1.2 περιλαμβάνει τον πίνακα 1.2, ο οποίος φέρει τον τίτλο «Γενικοί ορισμοί για τους ποταμούς, τις λίμνες, τα μεταβατικά ύδατα και τα παράκτια ύδατα» και χαρακτηρίζει γενικά τις τρεις οικολογικές καταστάσεις –«υψηλή», «καλή» και «μέτρια»– των υδάτων αυτών, καθώς και τρία εδάφια που ορίζουν τι νοείται ως «ελλιπής» και «κακή» κατάσταση των εν λόγων υδάτων. Τα σημεία 1.2.1 έως 1.2.4 του ως άνω παραρτήματος περιέχουν ειδικούς ορισμούς της οικολογικής κατάστασης, αντιστοίχως, των ποταμών, των λιμνών, των μεταβατικών υδάτων και των παράκτιων υδάτων. Για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης κάθε τυπικού συστήματος επιφανειακών υδάτων τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τρεις κατηγορίες ποιοτικών στοιχείων, ήτοι τα βιολογικά ποιοτικά στοιχεία, τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία και τα φυσικοχημικά ποιοτικά στοιχεία, καθένα δε από τα εν λόγω ποιοτικά στοιχεία περιλαμβάνει συγκεκριμένες παραμέτρους.

34 Ειδικότερα, στον ως άνω πίνακα 1.2, στο πλαίσιο του γενικού ορισμού της «υψηλής κατάστασης» των επιφανειακών υδάτων, μνημονεύεται ότι «[ο]ι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων αντικατοπτρίζουν εκείνες που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά τον τύπο αυτόν υπό μη διαταραγμένες συνθήκες» και διευκρινίζεται ότι «[υ]πάρχουν τυποχαρακτηριστικές συνθήκες και κοινότητες».

35 Όσον αφορά την «καλή» οικολογική κατάσταση, ο εν λόγω πίνακας 1.2 προβλέπει ότι «[ο]ι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων εμφανίζουν χαμηλού επιπέδου αλλοιώσεις λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων αλλά παραλλάσσουν μόνον ελαφρώς από τις τιμές που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες», για δε τη «μέτρια» οικολογική κατάσταση, αναφέρει ότι οι τιμές αυτές «εμφανίζουν μέτριες αλλοιώσεις λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων και είναι σημαντικά πιο

διαταραγμένες από ό,τι υπό τις συνθήκες καλής κατάστασης» και ότι «παραλλάσσουν μετρίως από τις τιμές που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες».

36 Ως εκ τούτου, όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 38 των προτάσεών του, ο γενικός ορισμός της οικολογικής ποιότητας των επιφανειακών υδάτων δεν παραπέμπει σε διαταράξεις που σχετίζονται με συγκεκριμένα αίτια, όπως οι ανθρωπογενείς μεταβολές των τιμών των φυσικοχημικών και υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων.

37 Επομένως, για την κατηγορία της «υψηλής» οικολογικής κατάστασης, ούτε από τον γενικό ορισμό της οικολογικής ποιότητας, που περιλαμβάνεται στον πίνακα 1.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60, ούτε από τον ορισμό του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα», ο οποίος περιλαμβάνεται στον πίνακα 1.2.2 του ως άνω παραρτήματος, προκύπτει ότι οι ανθρωπογενείς μεταβολές, οι ανθρωπογενείς διαταράξεις ή οι αλλοιώσεις στις οποίες γίνεται μνεία αφορούν αποκλειστικώς τα φυσικοχημικά και τα υδρομορφολογικά ποιοτικά στοιχεία.

38 Ομοίως, όσον αφορά τις κατηγορίες της «καλής» και της «μέτριας» οικολογικής κατάστασης, δεδομένου ότι οι δύο αυτές καταστάσεις ορίζονται στους ως άνω δύο πίνακες βάσει των ίδιων δεικτών με την «υψηλή» οικολογική κατάσταση, σε συνάρτηση με την απόκλιση από τις φυσιολογικές τιμές η οποία διαπιστώνεται, θα ήταν αντιφατικό, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 40 των προτάσεών του, να λαμβάνεται υπόψη κάθε διατάραξη κατά την αξιολόγηση της υψηλής κατάστασης και να μη λαμβάνονται υπόψη ορισμένες από τις ως άνω διαταράξεις κατά τη μέτρηση της διαφοροποίησης μεταξύ της «υψηλής κατάστασης» και της «καλής κατάστασης» ή της «μέτριας κατάστασης».

39 Μια τέτοια ερμηνεία είναι σύμφωνη, κατά τρίτον, προς τους σκοπούς που επιδιώκονται με την οδηγία 2000/60. Ειδικότερα, μια στενή ερμηνεία του κριτηρίου «υπό μη διαταραγμένες συνθήκες», κατά την έννοια του πίνακα 1.2. του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60, η οποία θα συνεπαγόταν ότι κατά την ταξινόμηση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα» δεν λαμβάνονται υπόψη ορισμένες ανθρωπογενείς επιπτώσεις, όπως τα μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών πόρων, θα αντέβαινε στον απώτερο σκοπό της οδηγίας 2000/60, όπως αυτός απορρέει από την αιτιολογική σκέψη 25 και το άρθρο 1, στοιχείο α′, της οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στην επίτευξη, μέσω συντονισμένης δράσης, της «καλής κατάστασης» όλων των επιφανειακών υδάτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον χρονικό ορίζοντα του έτους 2015 (πρβλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, σκέψεις 35 έως 37).

40 Πράγματι, από το άρθρο 1, στοιχείο α′, της οδηγίας 2000/60 προκύπτει ότι σκοπός της είναι η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων, το οποίο να αποτρέπει οιαδήποτε περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων, καθώς και των αμέσως εξαρτώμενων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υγροτόπων σε ό,τι αφορά τις ανάγκες τους σε νερό.

41 Οι περιβαλλοντικοί στόχοι τους οποίους οφείλουν να επιτύχουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τα επιφανειακά ύδατα ορίζονται ειδικότερα στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της εν λόγω οδηγίας, διάταξη η οποία, όπως έχει διευκρινίσει η νομολογία του Δικαστηρίου, θέτει δύο διακριτούς, καίτοι άρρηκτα συνδεδεμένους, στόχους. Αφενός, κατά το σημείο i της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασης όλων των συστημάτων επιφανειακών υδάτων (υποχρέωση προς πρόληψη της

υποβάθμισης). Αφετέρου, κατ' εφαρμογήν των σημείων ii και iii της εν λόγω διατάξεως, τα κράτη μέλη προστατεύουν, αναβαθμίζουν και αποκαθιστούν όλα τα συστήματα επιφανειακών υδάτων με σκοπό την επίτευξη μιας «καλής κατάστασης» το αργότερο έως τις 22 Δεκεμβρίου 2015 (υποχρέωση βελτίωσης) (πρβλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, σκέψη 39).

42 Τόσο η υποχρέωση βελτίωσης όσο και η υποχρέωση προς πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασης των υδατικών συστημάτων αποσκοπούν στην επίτευξη των ποιοτικών στόχων που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης, και συγκεκριμένα στη διατήρηση ή στην αποκατάσταση της καλής κατάστασης, του καλού οικολογικού δυναμικού και της καλής χημικής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων (απόφαση της 1ης Ιουλίου 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, σκέψη 41).

43 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2000/60 δεν περιορίζεται στο να καθορίζει, υπό μορφή προγραμματικής εξαγγελίας, απλώς και μόνον στόχους διαχειριστικού σχεδιασμού, αλλά παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα, αφότου καθορισθεί η οικολογική κατάσταση του οικείου υδατικού συστήματος, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας που καθιερώνει η εν λόγω οδηγία. Η διάταξη αυτή δεν περιέχει επομένως μόνον γενικές υποχρεώσεις, αλλά αφορά και συγκεκριμένα έργα [απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, Association France Nature Environnement (Προσωρινές επιπτώσεις στα επιφανειακά ύδατα), C-525/20, EU:C:2022:350, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

44 Κατά τη διαδικασία αδειοδότησης ενός έργου και, επομένως, πριν από τη λήψη απόφασης, οι αρμόδιες εθνικές αρχές είναι υποχρεωμένες, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60, να εξακριβώνουν αν το έργο μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για τα ύδατα, οι οποίες να αντιβαίνουν στις υποχρεώσεις πρόληψης της υποβάθμισης και βελτίωσης της κατάστασης των συστημάτων επιφανειακών και υπόγειων υδάτων [απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, Association France Nature Environnement (Προσωρινές επιπτώσεις στα επιφανειακά ύδατα), C-525/20, EU:C:2022:350, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

45 Πλην όμως, η προστασία της οικολογικής κατάστασης των υδάτινων οικοσυστημάτων δεν θα μπορούσε να διασφαλισθεί εάν, κατά την αξιολόγηση της κατάστασης της ιχθυοπανίδας των λιμνών, επιτρεπόταν να μη λαμβάνονται υπόψη οι ανθρωπογενείς διαταράξεις στη σύνθεση και την αφθονία των ειδών ιχθύων ή άλλες διαταράξεις μη οφειλόμενες σε μεταβολή των φυσικοχημικών και υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων.

46 Επιπλέον, μια στενή ερμηνεία του σημείου 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60, κατά την οποία για την «υψηλή» οικολογική κατάσταση της ιχθυοπανίδας δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένες ανθρωπογενείς μεταβολές, θα καθιστούσε άνευ σημασίας αυτό καθεαυτό το βιολογικό ποιοτικό στοιχείο «ιχθυοπανίδα». Πράγματι, υπό το πρίσμα των σκοπών της οδηγίας 2000/60, θα αντέβαινε σε αυτούς η παραδοχή ότι κάποιες περιπτώσεις υποβάθμισης της ιχθυοπανίδας, όπως, ενδεχομένως, η υποβάθμιση των αποθεμάτων ιχθύων, δεν επηρεάζουν την ταξινόμηση της ποιότητας της ιχθυοπανίδας βάσει των σχετικών διατάξεων του παραρτήματος V της οδηγίας.

47 Επομένως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, η τελολογική ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων επιβεβαιώνει ότι για τον ορισμό των οικολογικών καταστάσεων της ιχθυοπανίδας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι διαταράξεις στη σύνθεση και την αφθονία των αλιευτικών ειδών καθώς και στην κατανομή κατά ηλικίες των ιχθυοκοινοτήτων.

48 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το σημείο 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60 έχει την έννοια ότι, αφενός, όσον αφορά τα κριτήρια για την αξιολόγηση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου «ιχθυοπανίδα», ως «ανθρωπογενής διατάραξη», κατά την έννοια του σημείου αυτού, νοείται κάθε διατάραξη προερχόμενη από ανθρώπινη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε αλλαγής ικανής να επηρεάσει τη σύνθεση και την αφθονία των ειδών ιχθύων, και, αφετέρου, όλες αυτές οι διαταράξεις ασκούν επιρροή για την ταξινόμηση της οικολογικής κατάστασης της «ιχθυοπανίδας».

Επί των δικαστικών εξόδων

49 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαίνεται:

Το σημείο 1.2.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων,

έχει την έννοια ότι:

αφενός, όσον αφορά τα κριτήρια για την αξιολόγηση του βιολογικού ποιοτικού στοιχείου της «ιχθυοπανίδας», ως «ανθρωπογενής διατάραξη», κατά την έννοια του σημείου αυτού, νοείται κάθε διατάραξη προερχόμενη από ανθρώπινη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε αλλαγής ικανής να επηρεάσει τη σύνθεση και την αφθονία των ειδών ιχθύων, και, αφετέρου, όλες αυτές οι διαταράξεις ασκούν επιρροή για την ταξινόμηση της οικολογικής κατάστασης της «ιχθυοπανίδας».

(υπογραφές)